

Rijksbeleid als stoorzender voor passend wonen

Inleiding voor bijeenkomst 'Passend wonen'

Pakhuis de Zwijger, Amsterdam, 7 februari 2017

Hugo Priemus, emeritus hoogleraar Technische
Universiteit Delft

Hoeveel huurders met betalingsproblemen?

15% van Nederlandse huishoudens: ernstige betalingsachterstanden

7% van Nederlandse huishoudens: problematische schulden

Planbureau voor de Leefomgeving: half miljoen huurders heeft moeite om de huur op te brengen

Corporatiemonitor huisuitzettingen en huurachterstanden:
vonnissen voor huisuitzettingen: 22.000; aantal uitzettingen:
5.500

Aandeel huurders met betaalrisico in de sociale huursector, 2002-2012

	2002	2006	2009	2012
Ontvangt huurtoeslag	6	13	13	21
Geen huurtoeslag	4	5	5	7
Geen huurtoeslag, wel aangevraagd	12	17	-	31
Totaal	4	8	-	9

Bron: WBO 2002, WOON 2006, 2009, 2012.

Tabel 1.2.1 Samenstelling bewoonde woningvoorraad 2009-2015

	2009	2012	2015
Bewoonde woningen	6.996.000	7.141.000	7.278.000
Huurwoningen corporaties	2.359.000 (34%)	2.243.000 (31%)	2.207.000 (30%)
<i>Waarvan gereguleerd¹⁴</i>	2.271.000 (32%)	2.115.000 (30%)	2.009.000 (28%)
<i>Vrije huursector</i>	88.000 (1%)	128.000 (2%)	199.000 (3%)
Huurwoningen particulier	517.000 (7%)	662.000 (9%)	743.000 (10%)
<i>Waarvan gereguleerd</i>	372.000 (5%)	455.000 (6%)	472.000 (7%)
<i>Vrije huursector</i>	145.000 (2%)	207.000 (3%)	271.000 (3%)
Koopwoningen	4.120.000 (59%)	4.236.000 (59%)	4.328.000 (60%)

Bron: WoON 2009, 2012, 2015

**Tabel 3.1.1 Ontwikkeling bewoonde woningvoorraad
2009-2015**

	2009	2012	2015
Corporatiesector gereguleerd	2.271.000 (32%)	2.115.000 (30%)	2.009.000 (28%)
Particuliere huursector gereguleerd	372.000 (5%)	455.000 (6%)	472.000 (6%)
Vrije huursector	233.000 (3%)	335.000 (5%)	469.000 (6%)
Totaal huur	2.877.000 (41%)	2.905.000 (41%)	2.950.000 (41%)

Bron WoON2009, WoON2012, WoON2015

Tabel 3.1.2 Huurvoorraad naar prijsklassen, 2009-2015

	2009	2012	2015
Huur tot kwaliteitskortingsgrens	726.000 (25%)	553.000 (19%)	434.000 (15%)
Huur tussen kwaliteits- en aftoppingsgrens	1.441.000 (50%)	1.399.000 (48%)	1.263.000 (43%)
Huur tussen aftoppings- en liberalisatiegrens	477.000 (17%)	618.000 (21%)	784.000 (27%)
Huur boven liberalisatiegrens	233.000 (8%)	335.000 (12%)	469.000 (16%)
Totaal	2.877.000	2.905.000	2.950.000

Bron WoON2009, WoON2012, WoON2015

Goedkope scheefwoners:

- Huishoudens met een inkomen tussen 33.000 en 43.000 euro in een gereguleerde corporatiehuurwoning onder de liberalisatiegrens: 242.000 huishoudens.
- Huishoudens met een inkomen boven 43.000 euro wonend in een gereguleerde corporatiehuurwoning onder de liberalisatiegrens: 305.000 huishoudens.

Dure scheefwonders:

- Huishoudens die vanuit het inkomen recht op huurtoeslag zouden hebben, wonend in een huurwoning boven de liberalisatiegrens: 92.000 huishoudens.
- Huishoudens die vanuit het inkomen recht op huurtoeslag hebben, wonend in een huurwoning tussen aftoppingsgrens en liberalisatiegrens: 240.000 huishoudens.

Tabel 3.1.6 Goedkope en dure scheefheid naar huursegment, 2009-2015

	Gereguleerd				Vrije Sector	
	Corporaties		Particulier		goedkoop ^a	duur
	goedkoop	duur	goedkoop	duur		
2015	409.800	317.600	118.700	80.700	-	129.300
2009	661.300	140.600	127.900	38.400	-	55.900

a. goedkope scheefheid is niet mogelijk in het niet gereguleerde huursegment.

Bron: WoON2009, WoON2015

Tabel 3.2.1 Huurontwikkeling in gereguleerde voorraad, 2012-2016

	2012	2013	2014	2015	2016
Huurstijging exclusief harmonisatie	2,2	4,1	3,9	2,0	1,3
Corporaties	2,2	4,2	4,0	1,9	1,0
Commerciële verhuurders	2,0	3,7	3,5	2,4	2,0
Huurstijging inclusief harmonisatie	3,4	5,0	4,8	2,8	2,1
Corporaties	3,4	5,1	4,9	2,8	1,8
Commerciële verhuurders	3,4	4,6	4,1	3,0	2,8

Bron: CBS-Huurenquête, bewerking Companen 2016

Tabel 3.3.1 Ontwikkeling huuruitgaven en inkomens, 2012

	2012	2015
Bruto huur per maand*	529	569
Huurtoeslag per maand**	70	70
Netto huur per maand	459	499
Bijkomende woonuitgaven per maand	186	163
Totale netto woonuitgaven per maand	645	661
Netto besteedbaar jaar inkomen	25.700	24.800
Netto huurquote***	23,8%	26,7%
Netto woonquote	33,9%	36,0%

*Basishuur (kale huur plus subsidiabele kosten)

**Gemiddeld over alle huurders, ook die zonder huurtoeslag

***De huur- en woonquote zijn op microniveau uitgedrukt; betrokken zijn huishoudens met een inkomen vanaf 90% van het sociaal minimum

Bron: WoON2012-2015

Passend toewijzen per 1 januari 2016

“In de Herzieningswet en het Besluit Toegelaten Instellingen Volkshuisvesting (BTIV) 2015 is een nieuwe norm voor passend toewijzen voorzien. Die norm verplicht woningcorporaties om ten minste 95% van de huishoudens uit de huurtoeslagdoelgroep aan wie zij een sociale huurwoning toewijzen, te huisvesten in een woning tot de aftoppingsgrens.”

1. Huren: marktgeoriënteerd; niveau afhankelijk van kwaliteit, woonomgeving, lokatie.
2. Betaalbaarheid veiligstellen door huurtoeslag-nieuwe stijl: terugdringen dure scheefheid.
3. Geen algemene objectsubsidies.
4. Staatssteun schrappen. Geen publieke achtervang van WSW-geborgde leningen, maar achtervang door corporaties zelf.

5. Geen normen voor goedkope scheefheid; stigma en segregatie vermijden.
6. Doelgroep van beleid = 40% van alle huishoudens; neemt toe; zorg voor voldoende omvang sociale huursector.
7. Schaf verhuurderheffing en hypotheekrenteaftrek af.